

Сёнтөрү ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 җулхи майн 5-мёшёнченпе тухать

13 (7547) №

Шамат кун, 2008 җулхи февралён (нарәс) 16-мёшё

Хакё ирёлкё

Раҗсее 2020 җулччен аталантармалли стратеги җинчен

Япәххи манәҗать, лайәххи асра юлать

Эпир 1990 җулсачи пурнаҗа хавәрт мантәмәр куранат. Ача пособийәсем ыраңне тавар илни асран тухна. Пенсияне уйәхё уйәхёле тытса курманни те манәҗнә. Еҗ укisine уйәхшар тўлеменни те астумастпәр.

В.В. Путин Президентта суйласан тин пурнаҗ улшанма тытанчё. Раҗсее арканса каясран епле сыхласа хаварма пултартәмәр-ха! Чечен вәрҗине те чарма пултартчё вәл.

Раҗсей паян сирёппён ура сине тәрса пырать. Экономика аталанса сирёппенет.

Халәха вёрентес ёҗ сине пысак тимлөх уйәрма пусларәмәр. Медицинанә аталантарма миллиардшар тенкё уйәраҗсё. Халиччен пулманни – ял хуҗаләхё сине сав тери пысак тимлөх уйәрма тытанчё. Наци проекчёсем пирки илтмен сын җук та пулө паян.

Демографи ыйтәвне илер тата. Ку кәткәс ыйтәва татса парасса никам та ёненмен пулө. Амәшён капиталне вая кёртни нумайшёнчө шанәҗ суратрө. Апла пулсан Раҗсей пётмө.

В.В. Путин Раҗсее тепөр хут малашләх сүлө сине кәларчө. Раҗсее 2020 җулччен аталантармалли стратеги паләртни те пирён халәхан ыранки кунё уҗамлә пулнинө сирёплетет.

Юрө, иртни, япәххи манәҗа тухтәр. Паян вара пурнаҗ юсанса пынине хамәр куҗпа курса тәнарән тәрәшарах вай хура. Хамәр ачасемшён җанә тавәрса ёҗлер.

Л. ИВАНОВА.

Журналистсемпе куҗа-куҗан

4 сехет те 40 минута тәсәлнә пресс-конференци

Кёҗнерни кун РФ Президентчө В. Путин журналистсемпе анлә пресс-конференци ирттерчө. Цифрисене кәна шултаса пәхар. Пётёмле унта 1364 журналист хушәннә, вёсенчен 200-шө – ют сёршыв журналистчөсем. Пресс-конференци 4 сехет те 40 минута тәсәлнә. 80 журналист патшаләх пусләхне 106 ыйту панә. Кун пек пресс-конференцисем ирттереси 7 җул каялла тытанчө. 2001 җулхи пресс-конференцире Президент 22 ыйту сине хуравланә.

Районән ёҗчен җыннисем

Ильич ячөпе хисепленекен пёрлешүллө хуҗаләх юлашки вәхәтра аталану сүлөпе малаллах талпанини никамшән та вәрттәнләх мар. Ертүҗсөрен тытанса рядовой ёҗчен таранах хай тўпине хывать җакәнта. Вёсенчен пёри пулса тарать те ёнтө эсир сән үкерчөкре куракан Юрий Фаинович Мадиков. Водитель вәл. Еҗ стажө 20 җул ытла.

– Кулленех ёҗре, кашни кунах унән автомашины рейсра, – пёлтерчө ун пирки хуҗаләх ертүҗи И.В. Николаев. – җулла уйра, сенаж валли симём масса турттарнә сёрте, кайран сёр улми җинчө. Халө вара фермәсене Етёрнерен пәрака турттарса парать. Япәххине калама пултараймастап ун пирки.

Вырәнти парламентаря

Черетлө 24 лару ёҗлерө

Депутатсен районтни Пухавён черетлө 24 ларавө ёнер райадминистрацин ларусен залөнчө уҗалчө. Унән ёҗне Пуху ертүҗи И.В. Николаев ертсе пычө. Лару ёҗне район пусләхө Ю.А. Иванов хушәнчө.

Депутатсем кун йөркине җак ыйтусене кёртрөс:

1. «Физкультурәпа спорта районтни 2008-2010 җулсачи аталантарасси» районтни төллөвлө программа җинчен.

2. Арендәна сёр лаптәкөсене памалли йөрке тата районтни вырәнти бюджет тупәшләхне шулталамалли коэффициент сирёплеттөсө җинчен.

3. 2008 җулта муниципаллә пурләха приватизациямелли прогнозлә план (программа) җинчен.

4. Районтни 2007-2009 җулсачи преступлени тунине хирөс кёршөмелли комплекслә программәна пурнаҗлани җинчен.

5. Районтни муниципаллә җулаҗисен должноҗ оклачөсене, уйәхсөрен паракан тата ытти хушма тўлевсен виҗсөсене сирёплеттөсө тата вёсене пурнаҗсламалли йөрке җинчен тата ытти ыйтусене те.

Лару йышәннә официаллә документсемпе район хаҗачөн малаллахи номерөсөчө паллаштаратпәр.

РАЙОНТА: ёнер, паян, ыран

Ырә ёҗ пёр ёмөрлөх җөҗ мар

җын вәл – мөн пур ырләх-пурләхпа уҗә курса пурәнакан җөҗ мар. Хәвпа юнашар җынна, ыттиҗсөне ашә кәмәл парнелөме, шанчәк пама, йывәр вәхәтра аллуна тәсса пама пултартән пулсан, тавраләх татах илемлөрөх, илёртүллөрөх, ашәрах пулө.

2008 җулта республика президентчө Ырә ёҗсен җулталәкө тесе паләртрө. җакна Юнкә шукулөнчө вёренекөсем пите лайәх пөлсө тәраҗсө. Нумаях пулмасть 7-мөш класра вёренекөсем Сталинград патөнчи җапәсөсене хушәннә ёҗсө вәрҗә ветеран Григорий Никифорович Илугин патөнчө пулнә, унән пурнаҗ условийөсөмпе интересленнө. Ветеран вара Сталинград патөнчи җапәсө саманчөсөне тепөр хут аса илсө каласа панә. «җапах та хайён пурнаҗ шәпин хуҗи җын хай, пурнаҗсан йывәр сүлө җинчө сахалрах йәнәш тәвас тесе тәрәшмалла», – тет ветеран.

«Хөрү лини» уҗнә

Район администрацийөнчө «Хөрү лини» ёҗсөме тытаннә. Мөнө пёлтерет-ха вәл? Вәрттәнләх мар, халәх вәхәтра муниципаллә җулаҗисем хушшинчө таса мар чунлисем те пур. Хайсен җулаҗи вярәнөпе уҗә курса вёсөм уқса ыйтни, кирлө-кирлө мар документсем хатёрлеттерни, «хөҗстерни» те пулма пултартать.

Халө вара кун пек төслөхсем пирки район администрацине 8(83541)2-12-36, 2-14-37 телефонсемпе шәнкәравласа пёлтерме е электронлә почтапа та пёлтерме пулать.

Телефонпа шәнкәравласа пёлтернө информацияе төплөн төрөсөҗсө тата анализ тәвасөҗсө. Коррупци төслөхө пур пулсан вара пухнә пур сөдөнисөне те право сыхлав органөсөне ярса парөс.

2008 җул – җөҗө җулө

Районтни ял тәрәхөсөм хушшинчи төп библиотөкәра «җамрәк җөҗө», «Библиотека тата җөҗө: сыхәну сүлөсөм» клубсөне ертсе пыракан библиотөкәрьсен семинарө иртнө. Ку мероприяти Раҗсей Президентчө җак җулта җөҗө сүлө тесе паләртнипе тўр килет.

Семинар программни пуян пулнә. Ку енөпе библиотөкәсен мөнлө ёҗсөсө пырасин ыйтәвөсөне сүтсө явнә, методика рекомендацийөсөм панә.

Камсем пурнаҗпа сыв пуллашнә январьте?

Районтни ЗАГС пайөнчен пёлтернө тәрәх, иртнө уйәхра вилөкөсөм 50 җын пулнә. Камсем-ха вёсөм? Анализ туса пәхни җавна кәтарта парать. 55 җулта ситмен хөрарәмсөм 2 җын, 55 җул урлә кәҗисөм – 19 җын. Арҗынсөм вара 60 җулта ситменнисөм 8-ән пулнә, 60 җул урлә кәҗисөм – 21 җын.

В. ШАПОШНИКОВ хатёрленө.

Республика Президентчө Чәваш Республикн Патшаләх Канашне янә җырава сүтсе яватпәр

Ыранхи куншән паян ёҗсөмеллө

2008 җулхи нарәс уйәхөн 14-мөшөнчө Правительство сурчөн ларусем ирттермелли Пысак залөнчө Чәваш Республикн тәватәмөш суйлаври Патшаләх Канашөн черетлө вун пёрмөш сөсийө иртнө.

Сөсси ёҗне Чәваш Республикн Президентчө Николай Васильевич Федоров, Раҗсей Федерацийөн Федераци Пухавён Патшаләх Думин депутатчөсем Павел Семеновпа Николай Бударин, Раҗсей Федераци Канашөн членө Владимир Слуцкер, Чәваш Республикн Министрсен Кабинечөн Предсөдетелө Сергей Гапликов, Федерацин Чәваш Республикнчи төп инспекторө Руслан Тихонов, Чәваш Республикн Президентчөн Администрацияён Ертүҗи, Чәваш Республикн Президентчөн Чәваш Республикн Патшаләх Канашөнчи полномочиллө предсөдетелө Анатолий Шарапов, Чәваш Республикн Министрсен Кабинечөн членөсөм, Чәваш Республикн патшаләх комитөчөсөн предсөдетелөсөм, ёҗ тәвакан влаҗсан федераци органөсөн Чәваш

Республикнчи территория органөсөн ертүҗисөм, Чәваш Республикн Президентчөн канашсөсөм, Чәваш Республикн хула-район администрацийөсөн, ял тата хула районөсен тәрәхөсөн, Шупашкар хула районөсен администраци пусләхөсөм, промышленноҗ, энергетика комплексөн тата сыхәну предприятийөсөне, строительство, транспорт, сүл-йөрпе пурәнмалли суртйөр хуҗаләхөн, ял хуҗаләх, тирпейлөкөн промышленноҗ предприятийөсөмпе организациыйөсөне ертсе пыракансөм, сывләх сыхлавөн организациыйөсөн предсөдетелөсөм, инвестиципе страхлакан компанисөн, суту-илү предприятийөсөн ертүҗисөм, предпринимательсөм, вёрентү, наука организациыйөсөн, политика партиийөсөн, общество тата төн пёрлөшөвөсөн, масәллә информация хатёрөсөн предсөдетелөсөм хушәнчөс.

Сөссирө сүллен Чәваш Республикн Патшаләх Канашне яракан җырупа Чәваш Республикн Президентчө Н.В. Федоров тухса каләҗнә.

Пуласләх хамәр тәрәшнинчен килет

Чәваш Республикн Президентчө Н.В. Федоров Чәваш Республикн Патшаләх Канашне сүлленчи җыраөвөпе тухрө. Унта Чәваш Республикнчи ку таранчченхи туса ирттернө ёҗсөмпе умри төллөвөсөм яр уҗсан куранасөҗсө. Мөнлө шухәшкәмәл суратрө республика пусләхөн җыраөвө Пирён районтни пурәнакансенчө? Акә мөнлө хурав пачөҗ паянхи каләҗәва хушәнакансөм.

А.Ф. Корнеева, «Единая Россия» политика партиийөн районтни ёҗствөкөмөн ертүҗи.

– Республика Президентчөн җыраөвөпе хавхаланса паллашрәм. Унта республика аталанәвөн черетлө утәмөсөм пөрин хыҗсән тепри тухса тәраҗсө. Чәннипөх те, иртнө сүл мөн чухлө курамлә ёҗсөм пурнаҗа көчөс. Ялсөм патне асфальт сүл сарассинөх илөр-ха. Көсөкө вәхәтрах районтни 20 ял патне сөнө сүл туса пөтернө. Кун пирки малтан ёмөтленме те пултарайман вөт. Пирён республика нефть пур пуян Тутарстанран сүл тәвасөсө җөҗ мар, чи пөчөк ёҗ укисин виҗисө те иртсө кайрө. Ку каллөх республикәра пурәнакансен

пурнаҗ шайне үстөрөсөсө малти вырәнта пулни пирки калать.

Паян вёрентөкөнөсөн ёҗсөн сөмө те хәпарсах пырать. Вёсен ёҗ укис паләмаллах хәларчө. Апла пулсан педагога вёренсө тухакансөм малалла хайсен профессийөпе ёҗслөш шанчәк татах хәларсах пырать. Медицина ёҗсөнөсөне ёҗсөн результатне кура тўлөме пуслани те халәх сывләхөшөн тәрәшнинөх пулать. Наци проекчөсөм халәх пурнаҗсө мөн тери пысак ырә улшәну сөм кёртнөсөм пирөнтөн кашниөх лайәх пөлөт. Халө ав Шупашкарта федераллә шайри сөнө медицина центрө сөкленсө ларчө. Хамәр республикәсәр пуҗсө тепөр 8 регионтан сипленме килөҗ кунта. җакә тепөр хут пирён республика төрөс сүлпа утинө сирөплөтсө парать. Николай Васильевич Патшаләх Канашне янә җырура паләртнә заҗаҗсөм пирён республика сөмне, апла пулсан район сөмне татах үстөрөҗсө. Ыран паянхинчен лайәхрәх пурәнасө тесөн, пирён пурин те пёр шухәшлә пулса хамәр ёҗ вярәнөнчө чунә парса ёҗсөмеллө. Төрөсөх вөт, пуласләх йәлтах хамәртан, хамәр тәрәшнинчен килет.

Юбилей

Саламлатпәр

Хакләран та хаклә пирён чи сывәх җыннәмәра – Тивөш ялөнчө пурәнакан **Нина Ивановна НИКИТИНА** сүмлә юбилей, 80 җул тултәрнә ятпа чун-чөрөрен тухакан мөн пур ашә та җөҗөҗ туйәмсөмпе саламлатпәр.

Юратнә мәшәрәм, аннеҗсөм, кукам, мамак, тәхләчә! Тавах сана ытарайми ырә кәмәлушән, чун ашшине ним хөҗрөни парнелөнөшөн, кулянтәрнә самантсөмшөн, часах килсө сүрөймөншөн кәҗәр пирө. Сывләху сан җирө пултәр, чир-чөр мөнне ан пөлтер. Турә сана инкөк-синкөкрен сыхлатәр. Эпир сана юрататпәр, тав туса сан умәнә сөре сити пуҗ таятпәр.

Салампа: мәшәрө, хөрөсөмпе керүшөсөм, кинө, мануөкөсөм, тәхләчисөм, тәванөсөм, прамануөкө.

җыраөвө – 2008

«Сөнтөрү ялавө» хаҗата июнь уйәхөнчен илсө тәма февральте малтанхи хакпа җыраөвөҗсө.

Ултә уйәха җыраөвөмалли хак – 169 тенкө те 62 пуҗ.

РАЙХАҗАТ РЕДАКЦИЙӨ.

(Вөҗө 2-мөш стр.).